

Motion till riksdagen 2025/26:2415

av Pia Trollehjelm (SD)

Rättssäkerhet och kostnadsansvar för utländska medborgare i svenska domstolar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utländska medborgare som döms skyldiga i svenska domstolar ska åläggas att själva stå för sina advokat- och rättegångskostnader när domen vunnit laga kraft, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda möjligheten att, i de fall den dömde inte själv kan täcka sina kostnader, överföra dessa till den dömdes hemland, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Rättssäkerhet är en självklar och grundläggande princip i ett demokratiskt samhälle.

Alla som åtalas i en svensk domstol ska ha rätt till en försvarare, oavsett medborgarskap. Samtidigt är det orimligt att svenska skattebetalare ska stå för mångmiljonkostnader när utländska medborgare döms för grova brott i Sverige.

Denna motion syftar därför till att säkerställa både rättssäkerhet och rättvisa genom att staten fortsatt täcker kostnader för den som frikänns, medan kostnadsansvaret vid fällande dom åläggs den dömde själv eller, när det är möjligt, dennes hemland. På så sätt värnas rättssäkerheten samtidigt som skattebetalarnas pengar används ansvarsfullt.

1. Kostnadsansvar för utländska medborgare som döms

Svenska skattebetalare ska inte behöva stå för mycket höga advokatkostnader när utländska medborgare fälls för grova brott i svenska domstolar. I flera mål har försvararkostnaderna uppgått till miljonbelopp, eftersom de mest erfarna och kostsamma advokaterna ofta anlitas.

Att staten även vid fällande dom står för dessa kostnader kan ses som en förmån knuten till medborgarskapet. Det är därför rimligt att en utländsk medborgare som döms själv bär detta kostnadsansvar. Rättssäkerheten äventyras inte eftersom staten fortsatt täcker kostnaderna för den som frikänns.

2. Möjlighet till kostnadsöverföring till hemlandet

I de fall den dömden inte själv kan betala sina kostnader bör dessa i andra hand kunna överföras till den dömdes hemland. Det är juridiskt komplicerat men fullt möjligt att utreda.

Inom EU finns redan mekanismer för ömsesidigt erkännande och indrivning av skulder mellan medlemsstater. Dessa kan utvecklas eller förtydligas för att även omfatta rättegångskostnader. När det gäller länder utanför EU saknas idag generella avtal, men det är fullt möjligt för Sverige att träffa bilaterala avtal som reglerar ansvaret.

En sådan ordning skulle tydliggöra att varje stat har ansvar för sina medborgare och att svenska skattebetalare inte ska bära kostnaderna för andra länders brottslingar.

Regeringen bör därför ges i uppdrag att utreda hur befintliga rättsliga instrument kan användas och hur nya avtal kan utvecklas för att säkerställa detta.

Pia Trollehjelm (SD)